

Oponentský posudok habilitačnej práce

Oponent: prof. MUDr. Adriana Ondrušová, PhD.

Autor: Mgr. Bc. Mária Jackulíková, PhD.

Názov: Humanitárne ošetrovatel'stvo

V ostatnom období môžeme pozorovať výrazný nárast katastrof jednak prírodných a rovnako aj antropogénnych. Podľa OSN sa od roku 2000 počet katastrof takmer zdvojnásobil. So vznikom katastrof akéhokoľvek pôvodu sa spája i nárast migrácie, ktorá je vyššia ako kedykoľvek v minulosti a naďalej stúpa. Tieto uvedené skutočnosti vedú k vzniku humanitárnych kríz, ktoré sú spojené so zraneniami, zníženým uspokojovaním základných potrieb postihnutých ľudí a nezriedka ich sprevádzajú i straty na životoch, takto sa potvrdzuje ich negatívny vplyv na život a zdravie ľudí. Katastrofy sa od bežných núdzových situácií líšia predovšetkým v tom, že nie je možné ich predvídať, chýba čas na plánovanie akcii a nedajú sa zvládnuť bez mobilizácie potrebného personálu. Nie je preto prekvapením, že existujú pokusy vytvoriť samostatnú lekársku špecializáciu so zameraním na katastrofy. V súvislosti s tým, že nevyhnutné si uvedomiť, že nie je možné oddeliť lekársku starostlivosť od ošetrovateľskej starostlivosti, a rovnako ako lekári sú aj odborníci z odboru ošetrovateľstva neoddeliteľnou súčasťou tímu a sú zárukou úspešnosti misie na záchranu zdravia a životov.

Habilitačná práca autorky Mgr. Bc. Márie Jackulíkovej, PhD, je predložená ako súborné dielo, ktorého hlavným cieľom bolo poukázať na potrebu rozvíjania vedomostí, zručností a schopností u odborníkov v ošetrovatel'stve, ktoré sú potrebné a nevyhnutné na dosiahnutie vízie pripravenosti na riešenie katastrof. Práca obsahuje aktuálne poznatky, štúdie i skúsenosti z humanitárneho prostredia zameraného na utečencov a migrantov prichádzajúcich do Európy cez Stredozemné more. Venuje sa však i humanitárnemu prostrediu a reakcii ošetrujúcich na potreby vojnových utečencov z Ukrajiny.

Práca je rozdelená do kapitol, pričom jednotlivé kapitoly majú jasnú a logickú štruktúru, nadväzujú na seba a sú napísané kultivovaným jazykom, zrozumiteľne a na požadovanej vedeckej i štylistickej úrovni.

Prvá kapitola sa venuje katastrofám a súčasnému humanitárnemu prostrediu, zaoberá sa pojmovým aparátom definícií a klasifikácii katastrof, pre pochopenie podmienok humanitárneho prostredia a požadovaných reakcií zainteresovaných ošetrujúcich.

Hlavnou náplňou druhej kapitoly sú humanitárne potreby utečencov a migrantov. Humanitárne potreby sa riešia adekvátnou humanitárnou reakciou, ktorá začína na medzinárodnej úrovni. Snahu medzinárodných odborníkov zo sekcie zdravotného klastra, reakcie na katastrofy porovnávame s realitou ktorú nám poskytujú odborné články zdokumentované na základe prieskumov a skúseností humanitárnych ošetrujúcich.

Tretia kapitola popisuje humanitárne ošetrovatel'stvo, jeho profesionálny mandát, pripravenosť ošetrujúcich na núdzové situácie a katastrofy rôznych častí sveta. Transkultúrne ošetrovatel'stvo poukazuje na spoločné črty a nevyhnutnosť profesionálnej komunikácie, spolu s prekonávaním jazykových bariér v humanitárnom ošetrovatel'stve.

Štvrtá kapitola sa bližšie venuje humanitárnemu ošetrovateľstvu v praxi. Autorka podrobnejšie uvádza príklady dobrej praxe v utečeneckých táboroch. Z ošetrovateľskej stránky sa podrobne venuje ošetrovaniu utečencov s ranami a ošetrovaniu svrabu, ako hlavnej príčiny rán u utečencov a migrantov.

Piatu kapitolu tvoria odporúčania pre prax, ktoré tvoria podstatu dosiahnutia vízie pripravenosti odborníkov z ošetrovateľstva na núdzové situácie a katastrofy 21. storočia.

Súčasne platí, že autorka využíva štýl písania, ktorým dokáže zrozumiteľne predstaviť závery svojej práce nielen odbornej verejnosti. Uvedená práca má výborne predpoklady byť súčasťou odporúčanej literatúry študentom ošetrovateľstva.

Čo sa týka použitej literatúry, autorka sa pri zostavovaní habilitačnej práce opierala o veľmi dobrú literárnu základňu tvorenú domácou i zahraničnou vedeckou a odbornou literatúrou.

Konštatujem, že predložená habilitačná práca je spracovaná veľmi kvalitne, čo svedčí jednak o odbornosti autorky i o jej schopnosti predstaviť závery svojej práce širšej odbornej vedomosti. Habilitačná práca spĺňa kritéria kladené na tento druh prác a po obhajobe odporúčam udeliť Mgr. Bc. Márii Jackulíkovej, PhD. vedecko-pedagogický titul v odbore habilitačného konania a inauguračného konania Ošetrovateľstvo.

V Trenčíne, 12.12.2022

prof. MUDr. Adriana Ondrušová, PhD